

לכבוד

מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה

השרה להגנת הסביבה

באמצעות דוא"ל

נכבדיי,

הנדון: פניות לדוברות לשכת השרה ולדוברות המשרד – בקשה להבהרה ולפעולה

מרשיי, העיתונאית יעל געתון ו"שקוף - למען שמירת הדמוקרטיה" (ע"ר), מילאו את ידיי לפנות אליך כדלקמן:

1. במסגרת עבודתם העיתונאית, של מרשיי, המסקרים באופן מתמשך ושוטף את פעולות המשרד ובכלל זה את השרה, נתבצעו לאחרונה פניות שונות לתגובה מטעמם, אלא שאלו לא טופלו או זכות להתייחסות. פניות אלה, באמצעים שונים, שהועברו בשבועות ובחודשים האחרונים, נותרו מיותמות ולא זכו למענה או התייחסות כלשהם. דומה כי הדבר נעשה באופן מודע ומכוון.

2. כך למשל ניתן לציין, בין השאר את הפניות הבאות: פניה מיום 5.11.2024 בעניין תקלה שלא דווחה במפעל נשר ברמלה - התגובה התקבלה רק לאחר הפרסום, פניה מיום 18.11.2024 בעניין דוח שריפה באותו מפעל, בקשה לראיון מיום 27.11.2024 עם בעלת תפקיד במשרד, פניה מיום 24.11.2024 לדוברת השרה ובמקביל לראש המטה בנושא בירור כללי, פניה מיום 3.12.2024 בעניין סדום הירוקה לדוברת השרה, ראש המטה ולשרה עצמה, פניה מיום 4.12.2024 בעניין בז"א (בתי זיקוק אשדוד), פניות מיום 9.12.2024 בעניין פורום בריאות, פניות נוספות בעניין מצלמות במפעל נשר וסקר ריח באותו מפעל וכן פניות בעניין דליפת דלק בקצא"א וחשיפת הליכים לציבור, פנייה ביום 5.1.2025 בנושא התחנה המרכזית גם לדוברות המשרד וגם לראש המטרה, לדוברת השרה ולשרה עצמה ופנייה ביום 14.1.2025 בנושא חריגות בבית הזיקוק אשדוד וחשיפת הליכים לציבור

3. נדגיש כי גם פניות שנעשו באופן ישיר ללשכת השרה ו/או למי מטעמה וכן לשרה עצמה, לא נענו. עולה מהדברים כי בניגוד לדין, לכללי האתיקה החלים על דוברים בשירות הממשלתי ובניגוד לדין המנהלי, מרשיי אינם מקבלים מענה לפניותיהם – ועולה החשש כי הדבר נעשה בשל שיקולים זרים ולא ענייניים. הדבר מהווה פגיעה קשה במרשיי ובעבודתם המקצועית, כמו גם פגיעה בציבור, בזכותו לדעת ובעקרונות יסוד של חופש מידע וביטוי.

4. נזכיר כי ככל רשות ציבורית, גם דובר במשרה ממשלתית, הוא נאמן הציבור ופועל לתכלית ציבורית ולא לשם השגת רווחתו העצמית. בית המשפט העליון כבר קבע בעבר כי קיים פסול בכך שיוענק יחס שונה לגוף תקשורת אחד על ידי דובר, מזה המוענק לכלי תקשורת אחרים. בבג"ץ 181/96 הוצאת עיתון הארץ נ' הרמטכ"ל, פ"ד נ(5) 45, 49-48 קבע כב' השופט חשין כי:

"הבחנה זו שעושה דובר צה"ל בין 'זכויות' לבין 'פריווילגיות' ו'מחוות' אינה נהירה לי כל צרכה. המושג 'פריווילגיה' בימינו ובמקומנו, אין דעת חכמים נוחה הימנו... אולם קשה בעיני כי דובר צה"ל קנה זכות וסמכות לעשות מחווה כלפי כלי תקשורת כזה או אחר... ככל שמדובר במערכת היחסים הפורמאלית שבין הרשויות לבין האזרח והתושב – מערכת יחסים שאפיונה הוא בזכויות ובחובות – תחום התפרסותו הלגיטימי של גורם יחסי האנוש הוא צר ממדים, ושומה עליה על הרשות להישמר ולהיזהר שמא תחרוג מגדרו. חריגה מאותו מתחם היא הפליה ושימוש לרעה בסמכות...

מוסכם על הכל כי שומה עליו על דובר צה"ל לנהוג בשוויון כלפי כל אמצעי התקשורת, בהם עיתון 'הארץ' ושלא להפלות את עיתון 'הארץ' לרעה... ביחסיו עם אמצעי התקשורת יביא דובר צה"ל במניין שיקוליו כי אין הוא מעניק פריווילגיות ואין הוא עושה מחוות".

5. השוויון בפני החוק הוא אבן-ראשה של שיטת המשפט הישראלית, "נשמת אפו של המשטר החוקתי שלנו כולו" (דברי כב' השופט לנדוי בבג"ץ 98/69 ברגמן נ' שר האוצר, פ"ד כג(1) 693 (1969)). ערך השוויון קשור בטבורו לערכים יסודיים נוספים, ובהם צדק והגינות. "הצורך להבטיח שוויון הוא טבעי לאדם. הוא מבוסס על שיקולים של צדק והגינות. המבקש הכרה בזכותו, צריך להכיר בזכותו של הזולת לבקש הכרה דומה. הצורך לקיים שוויון הוא חיוני לחברה ולהסכמה החברתית שעליה היא בנויה" (דברי כב' השופט ברק בבג"ץ 953/87 פורז נ' להט, פ"ד מב(2) 309 (1988)).

6. על חשיבות המידע העובר לציבור הרחב באמצעות כלי התקשורת עמד כבר הנשיא שמגר בב"ש 298/86 וב"ש 368/86 בן ציון ציטרין (המבקש בב"ש 298/86) יפעת נבו (המבקשת בב"ש 368/86) נ' לשכת עורכי הדין, פ"ד מא(2), 337, 358-359 שם נאמר כי: "העיתונות היא גם זרועו הארוכה של הציבור, המופעלת לצורך איסוף המידע שידיעתו ופרסומו חיוניים לציבור, לצורך קיום משטר חברתי מתוקן, חרות ביטוי וממשל תקין. כאמור בע"א 723/74 הנ"ל, כלי-התקשורת הם גורמים המסייעים בעיצוב דעתו של האזרח ומאפשרים לו שקילה ובחירה חפשיים, תוך ידיעה של המתהווה ותוך יכולת להעריך טיבו וטבעו של כל אירוע, כל הצעה וכל דבר ביקורת".

7. משכך – באה פניה מקדימה זו טרם הגשת תלונה מתאימה לערכאת הבירור העוסקת בתלונות נגד דוברים בשירות הממשלתי שליד לע"מ ו/או לכל גורם מוסמך אחר לרבות היועצת המשפטית לממשלה וכל ערכאה מוסמכת, כדי להביא לתיקון האמור וכדי שתפעל לוודא כי מרשיי מקבלים מענה מתאים ומקצועי לפניותיהם, התואם את עקרונות ההגינות השלטונית, התקינות המנהלית, השוויון וזכות הציבור לדעת.

8. על תשובתכם בהקדם אודה, זאת תוך שמירת כל זכות וטענה העומדות למרשיי ומבלי שהאמור במכתב זה ממצה את טענותיהם.